

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasi avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse pise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Franciškaška ulica 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta . . . 5.— „
četrt leta . . . 2:50 „
posamezna številka po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za pet-
vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . . 16 h
„ „ „ dvakrat . . . 14 „
„ „ „ trikrat . . . 12 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 10 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Prihodnja številka „Učiteljskega
Tovariša“ izide dne 25. jan. 1918.

Zborovanje Zavezine delegacije.

Po dolgem muke in trpljenja polnem času je vendar zopet zborovala delegacija Zaveze avstr. jugoslovanskega učiteljstva. Dne 28. decembra 1917 se je vršila najprej ob 8. uri dopoldne seja upravnega odbora v uradnem prostoru Hranilnice in posojilnice Učiteljskega konvikta v Ljubljani, Učiteljska tiskarna. Na tej seji se je vzelo na znanje poročilo o delovanju vodstva Zaveze od zadnje seja upravnega odbora; določila so se poročila za delegacijo, izbral kraj prihodnjemu Zaveznemu rednemu zborovanju ter se rešile še nekatere druge notranje zadeve.

Ob 9. uri pa se je začelo v mestni dvorani na magistratu v Ljubljani zborovanje Zavezine delegacije ob navzočnosti 60 delegatov in delegatinj. Na zborovanju so bile zastopane vse Zavezine deželne zveze in z malimi izjemami vsa društva. Ob živahnem zanimanju odpravi zborovanje Zavezin predsednik, tovariš Jelenc, ter nagovori zbrano delegacijo s temi-le besedami:

SLAVNA DELEGACIJA.

Peto leto mineva, kar je zborovala zadnjikrat dne 6. septembra 1913. leta Zavezina delegacija v Mestnem domu v Ljubljani ob slavnostnem praznovanju 25-letnice Obstanke Zaveze. Kdor je bil navzoč ob tem našem slavlju v Ljubljani, se gotovo še živo spominja onih lepih praznikov slovenskega učiteljstva. Takrat smo se nadejali in trdno sklenili, da popeljemo našo Zavezo na podlagi novih pravil s svežimi močmi v drugo četrtstoletje. S ponosnim zadoščenjem smo se ozirali v preteklost in z veselimi nadami gledali v bodočnost. In res so šle vse učiteljske organizacije s poživljenimi močmi na delo za prosep narodnega šolstva in dobrobit učiteljskega stanu. Nihče ni slutil, da nam bodo zaprli pot in ustavili delo dogodki, ki pretresajo še danes vesoljni svet. Delo v „nogih naših društvih je prenehalo popolnoma, v drugih se sicer vrši, a v jako omejenem obsegu. Nastopila je dolga, neplodna doba v veliko škodo šolstvu, v kvar vzgoji naše mladine in v neizmerno gorje nam vsem. Trdno sem prepričan, da končamo danes

to neplodno društveno dobo in da začnemo z današnjim delegacijskim zborovanjem novo dobo uspešnega dela na širokem polju narodne prosvete. Ponesite, dragi tovariši delegati in delegatinje, z današnjega zborovanja v Vaša društva novo mladeniško navdušenje za uspešno delo v občo blaginjo in žareč ogenj ljubezni do svojega zvanja. Saj je upravni odbor sklical današnjo sejo, v prvi vrsti zaradi tega, da vzpodbudimo Zavezina društva k novemu življenju, k zopetnemu delu.

Zavezino delegacijo pa čaka še mnogo drugih nujnih del in vprašanj, ki spadajo v nje delokrog, o katerih mora danes izreči dokončno veljavno besedo in zavzeti svoje stališče. Za današnje zborovanje so se stavili na seji upravnega odbora razni važni v ustroj naše Zaveze globoko segajoči predlogi, ki jim mora pritrčiti ali zavrniti edino le naša najvišja instanca — delegacija. O vseh teh vprašanjih in predlogih se boste danes temeljito posvetovali in po resnem premisleku in preudarku sklepali.

Skrajni čas je že tudi, da dobi Zaveza nov poslovni red. Ena glavnih točk današnjega vzporeda je ta točka. Mislim, da ste se, cenjeni delegati in delegatinje, posvetovali o tej točki v svojih društvih in stopili v dogovor s svojimi tovariši. Res je, črka je mrtva, duh je, ki jo oživlja, vendar mora imeti Zaveza poleg pravil navodila, da sistematično uravnava po njih smotreno svoje delo.

Danes pokličemo k življenju odseke, ki so v vsaki večji organizaciji in korporaciji, ki hoče resno in temeljito delovati neobhodno potrebni. Kako živo jih potrebuje Zaveza, se razvidi iz dejstva, kako marljivo se je lotil dela začasni odsek za načrt preustrojitve našega šolstva, ki se je izvolil šele na zadnji seji upravnega odbora dne 10. sept. t. l.

Nujno je tudi potrebno, da se konstituira po novih pravih vodstvo in upravni odbor, ker jima je že zdavnaj potekla upravna doba.

Važno delo mora izvršiti danes Zavezina delegacija, zato želim vašim sklepom najboljših in trajnih uspehov.

Ne morem končati svojih izjav, da bi se ne dotaknil napadov na našo osrednjo organizacijo, ki so se pojavili pred leti in se letos ponovili in nadaljevali. S tega mesta moram najodločnejše zavrniti take napade, ker se mi vidijo škodljivi in krivični obenem, krivični zato, ker se je vse teptalo v blato in obsojalo, kar je storila

dosedaj Zaveza, škodljivi zato, ker nam jemljejo nazunaj ugled. Vsaka organizacija zahteva od svojih članov gotovo disciplino, brez te ni uspehov. Resnično svobodni človek si daje sam svoje postave in se ukloni splošnim zapovedim. V javnosti naj se ogiblje, kar škoduje in ponižuje. Tu je kraj, kjer naj pove vsakdo, kar mu ni všeč, nasvetuje zboljšanje razmer in vse bomo radi storili, da odpravimo nedostatke, vse ukrenili v procvit naše organizacije. Le v slogi bomo močni, zakaj vsako kraljestvo, ki je v samem sebi razdvojeno, bo razdvojeno. Ne rahljajmo discipline v organizaciji, temveč jo utrjujmo in krepimo z delom.

V imenu upravnega odbora vas vse, cenjeni delegati in delegatinje pozdravljam najiskrenejše!

Preden prestopimo na dnevni red, se spomnimo velike nesreče, ki je zadela vse narode naše mogočne Avstrije in prejasno našo cesarsko hišo. — Delegacija se vzdigne s svojih sedežev. — Dne 21. novembra 1916. leta je zatisnil za večno oči naš veliki cesar Franc Jožef I. Ne bom proslavljal slavnih del velikega pokojnika, ne bom govoril o tem, kako je Avstrija napredovala za časa Njegove vlade, ker je to vsakemu izmed nas dobro znano, povdarim le to, da, če je kateri stan hvaležnosti dolžen pokojnemu cesarju je to v prvi vrsti učiteljski stan. Saj je cesar Franc Jožef I. utemeljil naš stan in ga poklical k življenju s tem, da mu je dal novi šolski zakon. Ves čas Njegovega dolgoletnega vladanja mu je bila na srcu vzgoja in pouk nežne mladine. Zato pozivljamo cenjeno delegacijo, da zakličemo pokojnemu cesarju Francu Jožefu I. iz dna hvaležnih svojih src v večni spomin: Slava! Slava! Slava!

Umrli je kralj, živel kralj! Po smrti cesarja Franca Jožefa I. je zasedel častiljivi prestol svojih slavnih pradedov Njegovo Vel. cesar Karel I. V kratki dobi svojega vladanja si je z blagimi deli pridobil ljubezen in simpatije vseh narodov brez razlike. Zavezino učiteljstvo prožeto globoke vdanosti, ljubezni in neomajne zvestobe do Nj. Vel., spominjajoč se neumorne prizadevanja in delovanja za blagodare miru med narodi sveta, ki naj ostane v potomstvu in človeštvu večni in zlat spomin, želi mlademu vladarju in vsi cesarski dinastiji procvit in pomoč dobrotne neba v Njegovem težkem zvanju. Vabim cenjeno delegacijo, da zakličem našemu ljubljenski vladarju, cesarju Karlu trikratni: Slava! Slava! Slava!

Predlagam, da pošlje delegacija Nj. Vel. presvitlemu cesarju Karlu to-le vdanostno izjavo:

Njega c. in kr. apostolskemu Veličanstvu cesarju Karlu
na
Dunaju.

Delegacija Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva zbrana današnji dan na svojem zborovanju v Ljubljani polaga v imenu vsega v Zavezi združenega učiteljstva pred prestol Vašega Veličanstva v najgloblji vdanosti in najčistejši ljubezni izraze neomajne zvestobe.

Kakor doslej bo tudi v bodočnosti to avstrijsko jugoslovansko učiteljstvo zbuvalo in krepilo v srcih šolske mladine iskreno ljubezen, vdanost in zvestobo do Vašega Veličanstva in do preslavnih članov prejasne rodovine Habsburške.

Iz vobčega odobravanja razvid m, da se delegacija strinja z mojim predlogom, smatram ga soglasno sprejetim. Prosim tovariša blagajnika, da preskrbi od pošiljatev brzojavke.

Mi bi ne bili dobri tovariši in zvesti prijatelji, ako bi se ne sp minjali danes s hvaležnim srcem vseh onih svojih tovarišev, ki stoje v bojnih črtah in nas branijo premnogih, močnih sovražnikov. Ti junaki ne varujejo s svojimi junaškimi prsi samo očeta in mater, ženo in otroka, temveč vse nas v zaledju. Njih roka varuje domovino s svobodnimi državljani. Vsikdar za pomoč pripravljena roka in globoke hvaležnosti polno srce naj skuša poplačati velik dolg tem junaškim sinovom. Ta pozdrav pošiljamo danes iz te dvorane borilcem! Pozdrav vsem junakom na bojni črti!

Kaj pa naj rečemo o onih junakih, k so žrtvovali za domovino in cesarja vsakri in življenje! V skromno plačilo jim bodi hvaležnost domovine in večna slava njih imenom. Zakličimo jim v večni spomin: Nesmrtna slava! Delegati in delegatinje so stoje poslušali tudi ti dve izjavi tovariša predsednika, ter ob koncu živahno pozdravljali tovariše-vojake ob vseh bojnih črtah in s tužnim srcem klicali padlim tovarišem-junakom: Večna slava!

Za zapisničarja imenuje predsednik tovariša Josipa Ambrožiča in tovarišico Emo Žerjavovo. Nato se izvrši legitimiranje delegatov in delegatinj ter preide k tretji točki dnevnega reda, tajnikovo poročilo.

(Nadaljevanje prih.)

Vojna.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA „RDEČI KRIŽ“ IN DRUGE VOJNOPO-MOŽNE SVRHE.

Šolsko vodstvo Drenov grič 56:20 K;
zbirka VI. razreda na dekliški ljudski šoli v
Trbovljah, 45:50 K; skupaj 101:70 K.

Danes izkazanih . . . 101:70 K
V zadnji štev. izkazanih . . . 286.081:97 „
Skupaj 286.183:67 K

VI. VOJNO POSOJILO.

Po posredovanju tovariša Petra Širca; učitelja v Mengšu, se je podpisalo poleg že, v prejšnjih listih izkazane vsote 2000 K VI. vojnega posojila.

Danes izkazanih . . . 2000 K
V zadnji štev. izkazanih . . . 418.450 „
Skupaj 420.450 K

VII. VOJNO POSOJILO.

Po posredovanju tovariša Petra Širca, učitelja v Mengšu se je podpisalo 17.000 K; po posredovanju tovariša Leopolda Kopača, učitelja v Postojni, 127.000 K; po posredovanju tovariša Ferdo Juvanca, šolskega voditelja v Postojni, 10.500 K; tovariš Janko Vrezec, nadučitelj v Ribnem pri Bledu je zbral VII. vojnega posojila 94.500 K; skupaj 249.000 K.

Danes izkazanih . . . 249.000 K
V zadnji štev. izkazanih . . . 210.300 „
Skupaj 459.300 K

Srednje šole.

Prof. Kožman pri Gospe Sveti, 50 K,
Anton Jeršinovec, c. k. gimn. prof. v Ljubljani, 10 K; dr. Gregorij Pečjak, gimn. katehet, 100 K; skupaj 160 K.

Danes izkazanih . . . 160 K
V zadnji štev. izkazanih . . . 67.477:38 „
Skupaj 67.637:38 K

LISTEK

Sorodnost jugoslovanskih otroških praznikov.

Slovenska deca praznuje svoj praznik na god nedolžnih otročičev dne 28. dec. po našem koledarju. Takrat ima mladina staro tradicionalno pravo, da hodi „tepežkat“. Tepežkanje je dobilo zlasti v mestih že bolj lice beračenja. „R si se, reši“, je običajna formula s temi besedami in s šibo te pozdravi paglavec. Za „bakšiš“, pest sladkorčkov ali smokev si odkupil svojo pregrešno plat od veselja razvnetih „napadalčkov“. „Reševati se“ pa čujemo med našim narodom tudi ob drugi priliki. Kdor „se rešuje“, obhaja god. Tudi „vezovati se“ rabi ljudstvo v govoru. Vse troje ni drugega nego

ostanki med pravoslavni Jugoslavi še ohranjenih treh praznikov, ki se imenujejo: „detinci“, „materice“ in „očevi“ ali „oci“. Vsi trije prazniki so pred Božičem okoli sv. Nikole. Za „detince“ obdaruje deca starše s kakim ročnim delom ali v modernih časih z dobrimi šol. naznanili. Pač pa so zanimive „materice“ in „oci“. Na predvečer „materic“ veže deca mater za stol ali mizo s konopcem. Seveda ljubeznjiva mati ne opazi tega. Ko pa hoče vstati, vzkl kne presecena, da je „vezana“ in prosi (trka): „Oreši me!“ Odkupi se malo s kakim darom, novcem ali kako drugo malenkostjo.

Za „oce“ se „vežejo“ očette, ki se morajo istotako odkupiti z raznimi malenkostmi. Te vse praznike je pa navadno boljše kosilo kot vidni in prijetni znak podobnega domačega slavlja.

Brezdvoma smo imeli tudi mi nekoč te običaje, kar kažejo obrabene besede in sličnost „ceremonije“. Tudi ta drobtinica kaže na naše nekdanje edinstvo, po katerem tudi sedaj tako vroče hrepene avstrijski Jugoslavi.

Božo Račl.

DENARNI USPEH DELA SLOVENSKEGA UČITELJSTVA V DOBI VOJNE DO DANES.

Glasom izkazov v „Učit. Tovarišu“:

Za „Rdeči križ“ itd.	286.183,67 K
III. vojno posojilo	278.848,69 „
IV. vojno posojilo	2.761.438 „
V. vojno posojilo	10.314.807 „
VI. vojno posojilo	420.450 „
VII. vojno posojilo	459.300 „
Srednje šole	67.637,38 „

Skupaj 14.588.664,74 K

Za slovenske obrtnike in naše obrtno šolstvo.

I.

V obrtnem odseku poslanske zbornice se je oglašil posl. dr. Vrstošek v razpravi o stomilijonskem kreditu za male obrtnike, ki so trpeli zaradi vojne. Glavne misli njegovega govora so:

Zaradi zanemarjanja obrtništva na jugu od strani vlade in zaradi splošnih neznosnih razmer na Štajerskem in Koroškem Jugoslovanski klub ne more sodelovati pri tako važnih akcijah, dokler ni gotovosti, da bodo takih dobrot deležni tudi slovenski in hrvaški obrtniki. Pri nas na jugu gre vse le za nemške obrtnike, in merodajni krogi uporabljajo razne zaloge ne toliko za pospeševanje obrtništva, kolikor za germanizacijske namene. Saj so morali n. pr. slovenski obrtniki na Spodnjem Štajerskem vsi k vojakom, dočim so se nemški in nemškutarski večinoma oprostili in so dobili javne funkcije, ki niso niti v zvezi z njihovo obrtjo. — V Mariboru je n. pr. nastavljen črevljar za nakupovanje živine, v Slovenjgriškem opravljata to nalogo neki trgovci; tamkaj je za žitnega komisarja neki trgovski pomočnik iz Celja, samo da je oproščen vojaške službe. Tako so ravnali na sploh v slovenskem delu obeh dežel in tu so hudo prizadeti slovenski obrtniki. Zato ima Jugoslovanski klub toliko več vzrokov zahtevati, da bodo tudi slovenski obrtniki v enaki meri deležni državne in deželne podpore. Od dežele Štajerske ali Koroške ne more slovensko obrtništvo nikdar ničesar opati. — Štajerska ima n. pr. v proračunu za l. 1917. za obrtništvo, dati so bile črtane razne postavke, še vedno okroglo 100.000 K, od katerih dobi slovenski del kakih 800 K. Omeniti je še treba, da izdaja dežela vsako leto za razna poslojja do 100.000 K, izdali so že tudi nad 1 milijon, ali slovenski obrtniki niso dobili nikdar belca. Enako je s prispevki, ki jih daje država deželi za obrtno šolstvo v proračunu 268.776 K, od katerih odpade na Slovence celih 100 kron, na Koroškem od 349.392 K pa niti belca. — Na podporah za obrtno-nadaljevalne šole na Štajerskem plačuje država 127.200 K, na Koroškem 46.600 K; od vseh teh denarjev odpade za slovensko šolstvo največ — 1000 K. — Kakšna je v tem oziru skrb za Slovence, naj dokazujejo naslednje številke: Štajerska ima 54 obrtno-nadaljevalnih šol, med njimi 4 slovenske — Koroška 33 nemških, nobene slovenske. Štajerska 3 nemške strokovne šole, Koroška 7, a nobene slovenske. Državno obrtno šolo imajo le Nemci v Gradcu. — Nemci imajo na Štajerskem 9, na Koroškem 7 trgovskih šol, Slovenci nobene.

Na Slov. Štajerskem je v avtonomnih mestih Maribor, Celje in Ptuj 2154 glavnih in 127 postranskih obratov, med temi 80 odstotkov slovenskega pokolenja; v okrajih Ljutomer, Maribor, Slovenjgradec, Celje, Biežice, Ptuj 10.697 glavnih in 413 postranskih obratov, od katerih je do 50 odstotkov nemškega pokolenja. No vsi ti obrati nimajo nikakih pravic, ker nemška trgovska zbornica v Gradcu pospešuje obrtništvo le tam, kjer je nada za pomembjevanje. Zato si prizadevajo zadruga po Slov. Štajerskem, da bi dobile lastno zbornico. Slovenski obrtniki morajo hoditi tmnjevo pot. Politiške oblasti jim delajo največje težave.

Iz vseh teh razlogov je govornik zahteval, naj obrtni odsek sprejme v vladni načrt o uporabi stomilijonskega kredita določbo, da se mora ozirati na narodnostne razmere.

Posl. Einspinner in Hoffmann-Wellenhof sta izkušala ovreči Vrstoškove podatke. V popoldanski seji je bil Vrstoškov predlog najprej odklonjen, ali ker je nastala nevarnost, da se odsek razbije, je bil njegov predlog končno sprejet.

Odsekovi sklepi se glase: 1. Pravico do podpore imajo obrtniki, ki so zaradi vojne odškodovani in v eksistenci ogroženi v prvi vrsti oni, ki so „vojni udeleženci“, njih vdove in mladoletni otroci, na katere je prešla last obrti; razen teh pa tudi obrtniki, ki so nenavadno težko prizadeti zaradi vojnih razmer. Obrtniki, ki morejo dobiti zadosten kredit drugod, ne bodo upoštevani. — 2. V nadaljevanje obrti se bodo dovoljevala posojila do 4000 kron, prvo leto brez obresti, proti vračilu 11 letih. Prošnje se

bodo sprejemale še dve leti po sklenjenem miru. — 3. Za organizacijo se ustanove po deželah posebni odbori, v katerih bodo sodelovali obrtno-pospeševalni zavodi, države, krajevni činitelji, občine, zadruga itd.

Uspeh dr. Vrstoška je, da morda tudi Slovenci na Štajerskem in Koroškem kaj dobimo od tega velikega kredita. — Pri razdeljevanju teh podpor ali posojil bodo igrali važno vlogo obrtni kreditni zavodi preko katerih se bo izvajalo pod jamstvom države zagotovljeno ceno kreditovanje. Obstoječi zavodi naj bi že danes mislili na tako bodočo nalogo; kjer jih še ni, naj bi jih ustanovili. Tudi druga obrtna društva, ki počivajo, bi trebalo oživiti!

II.

V naši javnosti niso skoro ničesar pisali, posebno pa naše glasilo „Učit. Tovariš“ ni imel prilike reči besede o našem obrtnem šolstvu, posebno o naših obrtno-nadaljevalnih šolah še nismo izpregovorili resnejših besed, ki naj bi prišle do ušes faktorjem, ki bi jih hoteli, oziroma morali upoštevati.

Že ves ustroj naših obrtno-nadaljevalnih šol je dokaj ponesrečen, zakaj če upoštevamo tu dejstvo, da se nahajajo te šole v svoji pretežni večini po naših manjših krajih, vidimo, da imajo vse te šole dva razreda in pripravljalni tečaj. V te razrede namečejo obrtnike vseh stanov, vseh starosti in vseh moči predstjudi, od absolviranih enorazredničarjev do ponesrečenih gimnazijcev, oziroma realcev z dvema razredoma, včasih tudi s tremi razredi, ali pa z dovršeno meščansko šolo, posebno se tu rekrutirajo trgovski vajenci. In sedaj naj pa s takim materialom delamo naravnost čudeže! Na eni strani so ljudje, ki komaj za silo bero in pišejo, kaj šele računajo, a na drugi strani pa zopet taki, ki bi z njimi z lahkoto reševali najtežje predmete spodnjih srednjih šol. — A tudi vse obrti so tu zastopane, in pri pičlo odmerjenih urah dosedaj pri vseh teh, s tako različnimi potrebami opremljenimi učenci dobre uspehe, seveda upoštevaje njih obrt. No, tu bi pač bila potrebna temeljita preosnova — sloneča na onih dejstvih, ki bi garantirala trajne uspehe, a ne samo navideznih. Sicer je bila pa pred par leti sklicana nekaka anketa, katere se je tudi pisec teh vrstic udeležil, a le-ta anketa ni pač obrodila nikakih pozitivnih uspehov, zakaj le-tu smo razpravljali o vseh drugih zahtevah, samo o onih ne, ki so takorekoč alfa in omega vsega obrtno-nadaljevalnega šolstva.

Tudi z učnimi pripomočki je to šolstvo na kaj skromni podlagi. Primanjkuje nam mnogo primernih učnih knjig, posebno beril pogrešamo kravato, a tudi z ostalimi knjigami smo malo, malo zadovoljni, dokajšnjo vrzel je tu zadelal tovariš Podkrajšek s svojimi „Obrtnimi računnicami“. Umevno, da ne smemo tu primerjati naših učnih pripomočkov z učnimi pripomočki najbolj razvitega obrtnega šolstva češkega. — Primerjati je treba tu le dotične izkaze — in razloček leži javno na dlani.

Dotakniti se hočemo tu še neke prav pereče točke. Čas napredka in enakopravnosti beži bliskavo, in na površje stopa čim glasneje zahteva, da se tudi deklice posvečajo v obilnejši meri raznim obetm, ki tudi zahtevajo od teh višje in obširnejše ali, recimo, temeljitejšje izobrazbe — kakor jo podaja dotična ljudska šola. Tudi deklice zahtevajo vstop v obrtno-nadaljevalne šole, zakaj merilo izobrazbe vsakega naroda je izobrazba njegovega ženstva. Dobimo pač ljudi, male v velikih stvarih, a velike v malih, ki se bodo upirali z vsemi štirimi tej novotariji, a čas pojde preko zastarelih nazadnjakov nevdružno svojo pot, in kar so nekđaj prekinjali, to bodo morali slednjič blagoslovljati.

Vse obrtno-nadaljevalno šolstvo in Kranjskem, t. j. slovensko, in deloma tudi na Goriškem in Štajerskem istotako slovensko, kar tu posebno povdarjamo, je razdeljeno v dva nadzorovalna okraja, t. j. v III. in IV. — V vseh teh obrtno-nadaljevalnih šolah so izključno otroci slovenskih staršev in tudi ves ustroj je strogo slovenski — kar se tiče vnanjosti namreč. Človek normalnih možganov bi pač mislil, da imajo tako eminentno slovenski zavodi tudi slovenske nadzorovke. A temu ni tako, pač najlepši dokaz naše ljube avstrijske enakopravnosti! Kak krič bi zagnali naši sosede n. pr. na Koroškem, ko bi imenovali za tamošnje psevdo nemške obrtno-nadaljevalne šole, ki jih obiskujejo premnogi slovenski obrtni učenci, obrtni šol. nadzornik slovenske krvi, svet bi hoteli dvigniti iz tečajev, samo da se ga iznebe. Toda pri nas? Mi pohlevne slovenske ovčice pa trpimo, da se šopiri z regeneratsko nemško ošabnostjo v III. nadzorovalnem okraju mož, sicer slovenskega pokolenja — a strasten nemški uskok. — V prejšnjem deklaracijskem času, ko po slovenskem ozemlju pihata tako krepka, oživljajoča sapa, ki zbujata vkljub ostrim zimi prebujno slovensko zelenje, kličemo Jugoslovanskemu klubu prav glasno: Na slovenska mesta slovenske može! Posnemajte v tem oziru soseda Nemca!

Nikakor pa ne moremo ob tej priliki prezreti še nekega dejstva, ki nas tudi peče v našem slovenskem srcu. Vsako leto izhaja menda na državne stroške takozvani „Einzel-Ausgabe der Berichte der k. k. Gewerbe-Inspektoren über ihre Amtstätigkeit im Jahre . . .“, in sicer za Kranjsko posebna izdaja pod naslovom: Bericht über den 12. Aufsichtsbereich (Amtssitz Laibach) — seveda v nemškem jeziku. Sicer ne vemo, komu na ljubo in v korist izdajajo to nemško tiskano poročilo, a če si ga natančneje ogledamo, spoznamo, da je to poročilo namenjeno onim slovenskim obrtnikom, ki plačujejo dokaj davka tudi v pokritje tiskovnih stroškov in za vzdrževanje dotičnega „k. k. Gewerbe-Inspektoria“. Opozarjamo tu zopet tako slovenske obrtnike kakor tudi Jugoslovanski klub, naj zahtevajo odločno slovenskega poročila!

Sklepno si pa dovoljujemo zapisati še par vrstic na naslov vodstva naše višje obrtne šole v Ljubljani.

Z ogromno težavo smo si priborili ta zavod, in slovenski narod si bo z zlatimi črkami zapisal one može, ki se niso strašili ne truda ne dela, da so nam priborili to šolo, ki je za naš narod naravnost življenjskega pomena! S to šolo stopamo prvokrat na pozornišče izobraženih narodov, in le-ta nam zagotavlja trajno življenje.

Če pa hočemo zagotoviti trajni napredek tej šoli, moramo pač tudi skrbeti za dobro in intenzivno reklamo prav po vzorcu naših sosedov Nemcev. Le-ti imajo v Gradcu sučno šolo. In kako skrbje oni za to svojo ljubljanko! Pri vseh naših c. kr. okraj. glavarstvih vidite v več izvodih nalepljene velike plakate, ki te vabijo v te šole. — A naša višja obrtna šola? Tiho, skromno se skriva v svojih lepih prostorih.

Napačna skromnost!

Reklama na vse postaje, v vsa županstva, v vse šole, na vsa glavarstva! Tudi to nam pomaga, da stopimo za korak naprej v lepšo bodočnost!

In v teh naših zahtevah in željah bo storjen korak dalje v našo lepšo bodočnost!

J. PAHOR:

O reformi šolstva.

(Nadaljevanje.)

Velika napaka je posebno razcepjenost našega srednjega šolstva. Ne zadoščata nam gimnazija, realka, imeti moramo še realno gimnazijo in podobno, da se čim prej določi poklic mlademu bitju, ki se šele razvija in o katerem nihče ne more vedeti, kakšna smer najbolj prija njegovim zmožnostim, kakšna sila ždi v njegovih nagnjenjih. To je zgrešeno. Poklic naj se svobodno izbere in sicer čim pozneje, tem bolje. V proslulem „čiščenju“ nižjih razredov srednjih šol se kaže vsa beda našega učnega sistema. Najprej se tira otrok v šolo premlad, potem pa se zasleduje, ker ne more, nerazvit, zadostiti previsokim zahtevam pouka. Tako nastaja oni značilni tip propadlih bitij, ki še v življenje niso pravzaprav stopila. Ali ni premnogokrat upravičena trditev, ki se pogosto čuje, da namreč ravno šola toliko mladih ljudi pokvari? In vendar niso nič redkega slučaj, ko se pri mladeniču šele pozno pokažejo zmožnosti, ki nam zagotove, da bo gojenec koristen, vrl ud družbe, čeprav smo dotlej dvomili o njem. Toda sila se ne sme nikdar delati vzgojevanemu, še posebno zato ne, ker gre s silo roko v roki tudi krivica. Glavna naloga je, prepričati gojenca, da ima le sam po sebi, po svoji odgoji in naobrazbi vrednost, po svoji volji in sposobnosti za delo. V enotni šoli naj mu bo svobodno, kako si izbira predmete, določen naj je le splošni cilj: toliko je potrebno! Potem ni več muka učenje, temveč ima še to dobro lastnost, da ni protivno zdravju, da ohranja trdno živčevje ter ustvarja krepko voljo in živo iniciativo.

Posebno trdo bije v obraz navedenim učnim, vzgojnim in zdravstvenim načelom ustroj naših učiteljskih. Naj omenim le množino predmetov in vrsto učnih ur, k čemer se učiteljsčniku naklada še domače delo. Vse je tako urejeno, da se gojenčeva vestnost polagoma čisto zatre. Posebno domača pismena dela so malo prida, dvoje, troje najboljših jih opravlja za vse ostale. Tako ima zavod, ki hoče sam učiti o vzgoji in pouku, velikih vzgojnih in učnih grehov nad seboj. Temu je kriva pred vsem prekratka štiriletna učna doba, v kateri se v jasni luči kaže državnikovo in zakonodajalčevo naziranje o ljudski šoli in vzgoji. Pred polstoletjem je bila res nujna potreba, da se čim prej dobe učne moči za hkrati silno razširjeno ljudsko šolo. Nič čudnega torej, če se je vlada zadovoljila z zaslimim urenjenjem razmer. V današnji dobi pa je necevilizatorno in škodljivo, če se položi osnovna naobrazba družbe v roke devetmajslet-

nega, ne da bi se učitelju prej oskrbela obsejna humanistična naobrazba, tako nujno potrebna vsem višjim poklicem.

Zle posledice čuti družba in še posebno stan sam. Karikatura slovenskega učitelja, pomosnega »prosvetnega pionirja« se začinja že pri Jurčiču in igra vedno večjo vlogo celo v najnovejšem leposlovju. Zadnji naš literatek ima menda že kulturno dolžnost, da se roga, če ne naši gnotni, pa vsaj duševni revščini. Izmučeni slovenski učitelj tega ni zaslužil. In ker ni kriv, se tudi sodbe časa ne boji. Še nedavno je zapisal naš znanstvenik Abditus: »Sedanji ljudskošolski učitelj je narodna in kulturna sramota, ki se mora odpraviti«. Dostavil pa je obtožbo: »Naše politične stranke so storile vse, da do dna korumpirajo učiteljski stan. V njem so iskale politične agitatorje, ne kulturnih delavcev. Zato ljudska šola ni mogla med ljudstvom pognati korenin. Šolska stavba je ostala mrtvo zidovje, kjer ni mogla živeti mehka duša ljudskega vzgojitelja«.

Korumpirati stan pa je le tedaj mogoče, če ga njegovo znanje ne dela neodvisnega, če je njegova naobrazba prešibka. Ne smemo namreč pozabiti, da so npravne sile vedno močnejše kot gnotne. Čim višje bo torej učitelj stal in čim več samozavesti bo imel radi svojih zmožnosti, tem manj ga bo mogla doseči gnoloba; čim širje obzorje bo imel, tem manj ga bo duh časa upogibal, tem težje bo prišel z družbo v razpor. Ako hoče naš stan ven iz močvirja, se mora sam prenoviti. Njegovo poslanstvo kulturnega delavca je mogoče le z notranjim prerojenjem. Danes še živimo v zakonih, ki so v škodo stanu in družbi, toda pride čas, ko bodo padli. Zavedimo se že, da mora biti glavna zahteva učiteljsstva osamosvojenje potom znanja. Spričo razmer je misel o odpravi učiteljskega kot takega fantastična. In vendar nam vsak novi dan zopet dokazuje, kako daleč je učiteljske od svojih nalog. Dolžnost stanu je, da ima to pred očmi. Razcepjenost srednjega šolstva je tako z družboslovnega kakor tudi s praktičnega ozira zgrešeno, ker cepi končno tudi družbo samo; učiteljske pa ima posebe še to napako, da ne razume, kako važen člen v verigi družbe je učitelj, kako ves stoji v življenju. Iz obeh razlogov torej sledi, da bi se moral učiteljski naraščaj za osnovno šolo prav tako pripravljati v enotni srednji šoli kakor gojenec za druge poklice, le da bi se v višjih razredih še posebe negovali vzgoje in ukoslovje. Ti dve znanosti sta na splošno vse preveč »neznana zemlja« celo v višjih slojih, zaradi tega bi bilo le prav, da bi enotna srednja šola tudi tukaj razširila obzorje. Končno bi pa imeli izredni talenti za vzgojo in pouk odprto pot še na vseučilišče, da bi lahko razvili vse svoje sile.

Menim, da mi ni treba še posebe dokazovati trditve, ki sem je zapisal v začetku razprave. Važnost reforme našega višjega šolstva je tako dalekosežna, da je brez nje preustroj osnovne šole naravnost nemogoč. Dokler ne bo postavljena naobrazba učiteljskega naraščaja na moderne temelje — in to je zopet odvisno od preuredbe univerze, na kateri se pripravljajo srednješolski učitelji — dotlej se pouk in vzgoja v ljudski šoli bistveno ne bosta spremenila.

A čeravno hočemo boljšega šolstva, vendar ne smemo zabresti v napako, da bi vsega pričakovali od učnih zavodov. Šola tudi v najboljšem slučaju ne napravi dovršenih ljudi. To mora učitelj posebno zase vedeti. Važnost stanu v družbi nam narekuje, da sami skrbimo za svoj nadaljni umstveni razvoj in da smatrajo učiteljske organizacije intelektualni napredek lastnih vrst za svojo prvo, najnujnejšo nalogo. Nazvali bi to delo lahko autodidaktizem, ki ga naš birokratični učni sistem sploh noče pripoznati. In vendar je prav autodidaktizem velike važnosti, posebno še v moških letih, ko se zdrami um, ko začne človek z umevanjem gledati v življenje družbe in države ter se udeležuje uživanja gmočnih dobrin tudi sam. Lahko rečem, da se ima učiteljsvo ravno autodidaktizmu zahvaliti, kolikor ima sile v zvezi vsem neugodnim razmeram stanu, kolikor ima širje obzorje in tal v družbi. (Dalje prih.)

Velika beda v rodovinah kranjskega učiteljsstva.

Katastrofalni časi so nastopili za kranjsko ljudskošolsko učiteljsvo. Že pred izbruhom vojne najslabše plačano izmed vsega avstrijskega učiteljsstva, da je živelo v velikem pomanjkanju, so ga privedli sedanji dragi časi na rob gnot-

nega propada. Vsi stanovi so si zvišali svoje dohodke, in kdor bi jim štel to v zlo, saj vemo, da nihče ne more shajati sedaj s tistimi dohodki, ki jih je imel pred vojno. Delavci so zvišali svoje mezde, obrtniki podražili svoje izdelke, trgovci zvišali cene, uradniki v zasebnih in javnih službah dobivajo 100% draginjske doklade poleg enkratnih prispevkov za nabavo najnujnejših potrebščin; tudi ljudskošolskemu učiteljstvu po drugih kno- novinah so priznali precej visoke draginjske doklade, edin stan v celi Avstriji je kranjski ljudskošolski učitelj, ki nima vojnih draginjskih doklad, temveč mora stradati ob tisti plači, kakor jo je imel pred vojno, četudi so se življenjske potrebšči- ne podražili do neverjetne višine.

Spomladi leta 1914. je sprevidel de- želni zbor, da učiteljstvo s to plačo ne more živeti. Toda večina deželnega zbor- je namenoma sklenila regulacijski zak- onski načrt, o katerem je vedela, da ga vlada ne predloži v sankcijo. Vse skupaj je bila to frivolna igra z usodo bednega učiteljstva, vse le pesek v oči. Ob plači, ki je bila že pred vojno premajhna za do- stojno življenje, hira in umira v pravem pomenu besede kranjsko učiteljstvo že četrto vojno leto. Ni čuda, da se ga polas- tuje obup in je pripravljeno na vse, tudi na najhujše, ker sila lomí kola. Od vseh strani nam prihajajo obupni kliči po po- moči, katerih končni refren je, da tako ne more iti dalje. S srdom v srcu in obu- pujoči nad tem, da je še kaj pravice in blagih čustev na svetu, beremo slike o neznosnem položaju kranjskega učitelj- stva. Piše nam družinski oče petih otrok:

»Živil nimam nič; dosedaj je bil krompir v oblicah stalna jed na moji mizi, v par tednih poide tudi ta. Tudi kuriva nimam: v tankih ponošenih oblekah sedi žena in otroci v nezakurjeni temni sobi, ker tudi razsvetljave nimam. Dveh otrok ne morem pošiljati v šolo, ker nimata črevljev; žena ni mogla v cerkev ob božičnih praz- niki, ker ji ne morem kupiti obutve; tudi sam imam raztrgane črevlje, da sem ob zadnjem južnem vremenu z mokrimi nogami sedel v mrzli šolski sobi. Upal sem, da dobim meseca decembra več sto kron državne podpore, a nakazali so mi le 300 K. Kaj naj kupim za ta denar? Sprot ga porabim, ker so mi s 1. januar- jem ustavili deželno draginjsko doklado. V takih razmerah naj človek z vnemo vrši svoje dolžnosti. Obup me navdaja in mislim si: ali ni slajša smrt, nego to nez- nosno življenje. Ko bi ne imel dece!« Tako eden družinski oče učitelj izmed mno- go drugih v enakem položaju. — Učitelj samec nam piše: »Ali ste naredili kakke korake in ukrenili vse potrebno, da nam nakažejo zopet deželne draginjske dokla- de in čimprej, izplačajo državni prispe- vek. Če ne bo pomoči, zapustim to ne- hvaležno deželo, ki ne more ali neče do- stojno plačati svojega učiteljstva. Za hra- no sem ostal vsak mesec nekoliko dol- žan, nabralo se je več stotakov: gostil- ničarja sem tolažil s tem, da plačam, ko dobim državni prispevek. Ker nisem mo- gel držati dane besede, mi je odpovedal hrano. Kaj sedaj? Živ v grob?« — Za- časna učiteljica pa stavi na nas to-le vprašanje: »Prosim Vas, povejte in sve- tujte mi, kako naj živim z mesečno pla- čo 66 K? — Gostilničar zahteva za hrano opoldne in zvečer 5 K na dan, za skromno opremljeno nezakurjeno sobico 20 K na mesec, kar zneso mesečno 170 K. Kje je vse drugo? Zapustim šolo in se vržem v vrtnice življenja! grem v vojaško pi- sarno!«

Lahko bi navedli še mnogo žalostnej- ših in ostrejših klicev po pomoči, a za- dostujejo naj ti, saj iz teh lahko povzame vsakdo, kdor nima kamna namesto srca v svojih prsih, kako se godi kranjskemu ljudskošolskemu učiteljstvu. Zato pa po- vzdignemo svoj glas v imenu človečan- stva ter kličemo: Izplačajte zopet kranj- skemu ljudskošolskemu učiteljstvu ustav- ljene draginjske doklade in izplačajte čimprej državni prispevek. Pa se bo zo- pet reklo: »To je hujskanje učiteljstva! Ne, to je klic umirajočih! O hujskanju učiteljstva v danih razmerah more govoriti le oni, ki sedi v gorki, bajno razsvetljeni sobi, ob bogato obloženi mizi in ne pozna težke peze učiteljskega življenja in nika- kornega blagega čuta za trpečega člo- veka.

Zaveza in mladini.

Trnjeva pot idealista.

V zagovor naših vodilnih mož premiš- ljam dni, ki so bili.

Studiral sem učiteljske pod vtiskom groznega potresa v Ljubljani. Begali smo po raznih skrivališčih, iskali zavetja kjer- kolisibodi, lenarili, družili se največ sami

med seboj. Nismo imeli ljudi, ki bi nas dra- mili in vzpodbujali k narodnemu delu kot so delali pred izbruhom vojne stari in sestankih s pripravniki. Vendar nas je oživel neposredno „Učiteljski Tovariš“, ki nam ga je pričelo brezplačno delati upravništvo. Do- bivali smo samo 1 izvod, ki je krožil iz roke v roko. S politiko samo se nismo bavili, ubudili pa so v nas ideale do narodnega dela. Navzlic in kljub gmotnim neugodno- stim sem si nabavljaj knjig, javnih knjižnic nismo imeli, posegal sem po privatnih, pri- stopil sem skrivaj k tamburaškemu klubu „Zvezda“, marljivo obiskoval Glasbeno Ma- tico, da se izvežbam v teoriji, harmoniji, pevovodstvu.

Združili smo se pevci, prirejali sestanke, vadili se vse leto za abiturjentsko slavo in koncert, ki smo ga priredili v Kamniku. Polni idealov smo hrepeneli, da pridemo med „narod“, a ne kot politiki, le vzgojitelji.

Maturitetna naloga nam je bila: „Živ- ljenje naj ti bude delaven dan“. Izlil sem vsa svoja čustva na potrpežljivi papir, od- dal delo v roke g. K., ki je ravno nadzoro- val to uro. Prečitali moj spis, si ni mo- gel kaj, da je pristavil: „Popolnoma v duhu Učiteljskega Tovariša“. Posvaril me je ob zadnji svoji uri pred vsem razredom, ki se je možato zavzel za me.

Nastavili so me v C. Moji nazori so jim bili tu že znani po g. K. Povedom otvo- ritve razširjenega šolskega poslopja se je zbralo v C. nad 30 učiteljev. Obrazi neznani, resni. Oglasil sem se tudi jaz, skromno jih proseč, naj nas sprejemo med se kot ne- izkušene sodelavce. Bratsko smo se združili, shajali večkrat v tednu do razdalje 2 ur.

Na domači šoli nas je bilo 5. Bili smo neoporečno kolegialni med seboj. Župnik inteligent, 2 kaplana nad vse prijateljska z nami.

Med tem so nekateri ustanovili kle- rikalno stranko, ki se ji duhovščina ni pri- družila, ker je bila zgrajena na podlagi osebnih preprirov.

Prosil sem za definitivno nameščenje: ngovarjali so, češ da se preveč ukvarjam s cerkvenim petjem. Ker nisem mogel drugje, sem izobraževal svoj cerkveni zbor, ki je bil tedaj na vrhuncu. Bolelo me je, imenovan sem bil vendar. Čestitali so mi vsi starini osebno, kar me je močno uzpodbudilo.

Delovali smo mirno, stvarno, brez po- litike v blagor narodu, vsak na svojem polju. In rekli so: „V C. pretakajo limonado.“ Poslali so nam človeka, ki je tmel naiogo, razbiti slogo, vpeljati politiko. Pognali so župnika v pokoj, nadučitelj se je umaknil, ker ni mogel prenašati šikan.

Hotel sem dokazati, da je narodno delo mogoče brez politike. Zvabil sem v C. So- kole iz Ljubljane in Kranja. Zaradi terorizma, smo stali osamljeni pod slavolokom, kjer smo sprejeli društva. Nahujskali so mi po- sestnika, ki mi je zagotovil telovadni prostor, da bi onemogočili javni nastop. Dobil sem zaščito pri svoji sedanji ženi, ki mi je dala na razpolago velik travnik. Vkljub temu, da so bili na nogah v protigigaciji vsi cerkve- niki, je bil nastop Šokolov impozanten, ljud- stva na tisoče. Načelnik sedanji posl. R. je ljudstvo v duhovitem nagovoru navdušil, da je naravnost grmel. Otrokom sem svetoval, naj se udeleže telovadbe in jim pojasnil smotre telovadcev, veroučitelj nasprotno jim je grozil s kaznijo. Sledil so meni, disci- plina se je krala.

Ustanovili so mlekarino, ki je pa pro- padla. Ob njenih razvalinah smo mi usta- novili drugo, da bi kmetja gospodarsko pod- pri. In rekli so: L. si hoče pridobiti zaupa- nje pred ljudstvom. Po njem! Ustanovili so v isti vasi konkurenčno podjetje. Iskali so podpor, ki jih nam ni bilo mogoče dobiti. Po treh letih smo morali prenehati.

Ustanovil sem Tamburaško društvo, ki je dolga napredovalo. Razbili so mi tudi tega. Če članov ni bilo mogoče pregovoriti, so to storili po starših. Vse instrumente sem nabavil sam, preskrboval sam vse strune, note i. dr.

Ustanovil sem Čitalnico. Priredil sem nebroj nastopov v društvu in na javnih pro- storih. Vstop je bil vsakomur dovoljen. Ne- politična moja delovanja so bila po vojni celo tov. slomš. S. iz R., ki je bil večkrat navzoč pri javnih prireditvah. Vzpodbudil sem dijake, ki so sami pričeli prirejati javne dramske predstave.

Bilo je vse nestransko, a vendar se mi je povsod predbacivale „liberalizem“. Hoteli so me ubiti, blatiti v D. in S. Na moj poziv so me ovadili dež. s. sv. in v to svrhu zbrali podpisov nevehčih mož. Zagov- arjal se nisem, tiral sem jih pred sodnjo, kjer so izjavili, da se jim je predložila pola, češ, da prosijo občinske miloščine za neko ženo. Odpustil sem jim.

Časopisov nisem mogel preganjati radi imunih urednikov. Ker se mi je zlobno pred- bacivale nemoralnih dejanj, sem tiral do- mnevanega dopisnika pred kazenskega sod- nika. Zaman, dokazov mi je nedostajalo. Po časopisih so me smeli nadalje blatiti na najgrši način.

Moje tovarišice (Slomš.) so me v naj- kritičnejših časih pustile na cedilo, a so

spregledale spoznavši, da ne zasledujem po- litičnih, ne zasebnih smotrov. Saj sem branil i nje, ko sem nastopil proti K., ki nas je v cerkvi psoval s „šomaštri“ „barabami“, za- smejeval „šomaštarsko tiskarno in cajtnge.“ Pozval sem ga k uradni konferenci, kjer naj bi se izjavil „o dostojnosti izrazov šoma- šter in f.“ Utemeljeno predavanje je na ovadbo zahteval okrajni šolski svet na vpogled. G. glavar je odobral moj lepi smoter, da bi dosegel sporazumno delovanje. Po dolgih trnjevih potih, — 15 letih — utrujeni, duševno skoro končani smo doživeli sedanjo svetovno vojno. Zdrnil me je grozno umor preblagega prestolonaslednika. Prišedši s planin, kjer sem si nekaj dni krepil živce, se podam v bližnjo občino, da pomagam tovarišu Slomškarju pri cerkvenem petju. Spotoma zvem o pretresljivi novici in pri prvi hiši jo zopet kot novico povem svojemu prijatelju S. in ravnokar prišedšemu doma- činu. 1 mesec nato sem bil že zaslišan kot vojak v C., češ da se je S. odobruje izrazil. Nečuvno!

Vrnivši se domov, dobim svoje prijate- lje somišljenike v disciplinarnih preiska- vah radi srbofilstva. Vzkljknil sem nehote: „Kaj še vojna ne strahuje zlobnosti!“

Kot vojak sem zbral o počitnicah otroke in priredil veliko patriotsko slavnost v pro- slavo godu Nj. Vel. cesarja Franca Jožefa I. No in predbacivale se mi je, da hočem otroke odtujiti, ker jih drugi verskonravno vzgojujejo. Osupnil sem, pojasnil smotre in bil šmo dobri.

Da nas sedanje rekvizicije med ljud- stvom ne priljubijo, je naravno.

Imel sem afero, ki pa molčim še o njej. Z vso odločnostjo je delovala naša organi- zacija v moj prid. Ob siehernem slučaju so bili starejši tovarisi najboljši prijatelji, za- govorniki, osiveli v boju za narod in učiteljstvo.

Podpirajmo jih v dejanju, vsaka vcep- ljena mladika rodi zlahtnejše sadove, četudi na starejšem deblu.

Da pa je pri nas na K. javno delovanje združeno z znatnejšimi težkocami, je razvi- deti iz navedenih vrstic. Ne bomo še obu- pali, čakajmo prenovljenih časov in mogoče bi bilo, da se obrne učiteljstvo zopet kedaj pod staro streho naše prenovljene Zaveze. V njenem varstvu smo se razvili, organi- zirali in le politična strast, združena s tero- rizmom nas je razdružila v 2 tabora.

Če se ne sovražimo kot tovariši na šoli, kot prijatelji, zakaj naposled res ne bi bilo mogoče — skupno delovanje. Košček kruha naj nas ne spravlja ob ideale. Toliko pod vtiskom našega delegacijskega zborovanja in včerašnjega poročila o shodu S. L. S.

Želim, da se tovariša H. in P. zvesta svojim nazorom, nesporno pridružita Zvez- nemu vodstvu, podpirali jih bomo z vso vnemo. J. L.

Pismo s fronte.

S sladko otožnostjo gre človek na mi- nule lepe čase. v bodočnost pa si misel ne upa... Slovensko učiteljstvo je doma in v vojni storilo popolno svojo dolžnost. Citajte izkaze o prispevkih in delu šole za Rdeči križ! Številke naj govore! Ozri se na sveže grobove junakov učiteljev — na vseh fron- tah spijo nevzdravno spanje. Komu ni segla v srce pretresujoča vojna tragedija Dolenc Simončič? V krvi in delu žrtvuje slovensko učiteljstvo dovolj!

Ali ste čitali poročilo o seji dež. od- bora? Prispevki so dovoljeni, te gospoda na Bleiweišovi cesti tira obabljenega urad- nega šimeljna po razvoženi blatni cesti in bati se je skoraj, da obtiči voz v globokem blatu. Na Hrvatskem je dobilo učiteljstvo že zdavnaj nam že obetani državni prispevek in si je moglo še pravočasno omisliti naj- potrebnejše. Zato je pa tem žalostnejši naš slovenski učiteljski Božič, ko ti prezeba pre- hlajena jadra deca z ihteko materjo v mrzli sobi in misli na očeta, ki je tam daleč, daleč...

In nič čudnega ni potem, če prideš s fronte v ne ravno paradni uniformi in po- rastel pred visokega ljubljanskega gospoda in ga prosiš za besedo, pa te odpravi kot sem bil odpravljen jaz. Čujte! Gospod je imel v pisarni stranko in ko sem to videl, sem zaprl vrata in zopet stopil na hodnik. Odprla so se vrata pisarne in gospod je vprašal med vrati stoječ in za ključko držeč: „Ali je kaj glade oprostite.“ Če bi ga bil tozadevno hotel kaj poprositi, bi se zaprla vrata in reklo bi se: „Ste že opravili!“ Ker sem pa imel drugo željo, je stopil visoki gospod in se toliko pomikal, da je šel s slo- venskim učiteljem par korakov po — hod- niku.

To je preziranje in dokaz pomanjkanja olike, tako se ne občuje z učiteljem voja- kom, ki prihaja s fronte!

Poravnajte staro in obnovite novo naročnino!

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

V vodstvo Zaveze avstrijskega jugo- slovanskega učiteljstva so bili za dobo treh let na delegacijskem zborovanju dne 28. decembra 1917 soglasno izvoljeni: L. Je- lenc, predsednik, Vilibald Rns, I. tajnik, Fran Luznar, I. blagajnik.

V odseke so bili izvoljeni:

I. V gospodarski odsek: Karol Gruntar, učitelj v Rojanu, Josip Lapajne, nadučitelj v Cerkljah na Gorenjskem, Fran Pristovšek, učitelj v Žalcu, Jakob Rojc, učitelj-voditelj v Gradiščah pri Renčah, Štefan Šiškovič, nadučitelj v Herpeljah.

II. V stanovskopolitiški od- sek: pl. Ferdo Kleinmayr, nadučitelj na Katinari pri Trstu, Josip Pahor, učitelj v Sežani, Fran Štefančič, nadučitelj v Vel. Laščah, Hinko Šumer, učitelj v Šmarju pri Jelšah, Josip Valenčič, nadučitelj pri Sv. Antonu v Istri.

III. V pedagoški-dida ktiški od- sek: Josip Bertok, nadučitelj v Škofijah v Istri, Alojzij Hreščak, učitelj v Lokvah pri Divači, Marija Kmetova, učiteljica na C. M. šoli v Trstu, Ivan Pankart, učitelj v Ljutomeru, Janko Šraj, strokovni učitelj v Postojni.

IV. Časnikarski in književni odsek: Pavel Flere, nadučitelj v Letušu, Engelbert Gangl, c. kr. učitelj v Trstu, Edvard Praprotnik, učitelj na Mirnu pri Gorici, Ambrozij Rusjan, nadučitelj v De- kanih v Istri, Ivan Šega, učitelj v Radov- ljici na Gorenjskem.

Ko izvolijo deželne zveze oz. okrajna učiteljska društva svoje zastopnike v uprav- nem odboru Zaveze, sklicje vodstvo sejo istega, da se konstituira. Potrebna navo- dila za to volitev imajo predsedniki že v rokah. Prosimo, da se izvrši čimprej.

Vodstvo Zaveze.

Štajersko.

Kozjansko učiteljsko društvo. Po dol- gem odmoru je zborovalo naše društvo zopet dne 20. novembra l. l. na Pilštanju. Vdeležba je bila z ozirom na sedanje ve- like ovire prav povoljna, zakaj zastopane so bile malone vse šole v okraju. Zato je predsednik s tem večjim veseljem pozdravil navzoče ter poudarjal, da je tako šte- vilna vdeležba dokaz, da med nami še ni zamrla stanovska zavest, da imamo še smisla za organizacijo in da je društvu, ki ima tako zavedne člane zagotovljen ob- stanek ter zajamčen razvoj. Nato je na- daljeval: Kakor v vse naprave, tako je dolgotrajna vojna globoko posegla tudi v razmere našega društva. Takoj v začetku je bilo mobiliziranih več naših članov, in sicer tovariši: Franc Levstik, Štefan Firm, Maks Križman, Ivan Ličar in Anton Gmaj- ner. Pozneje so še odinili: Ivan Šerbak, Karol Kobale in Albert Jerin. Ranjena sta bila izmed navedenih dva, in sicer tovariša Firm in Gmajner; oba sta sedaj invalida, prvi opravlja doma posel svojega poklica, drugi je poročevalec za šolstvo v okrožju Kolašin v Črnigori. Levstika se pogreša že skoro od začetka vojne, Ličar je umrl dne 16. decembra 1914 v Budapešti na pe- gastem legarju, Križman pa je umrl vsled vojnih naporov dne 22. decembra 1915 pri svojih starših v Sevnici.

A tudi med nemobiliziranim učitelj- stvom našega okraja je zahtevala neizprosna smrt dve žrtvi. Dne 18. septembra 1915 je umrl v Kozjem po kratki a mučni bolezni vrli tovariš Ljudevit Ulčar v najlepši moški dobi star šele 38 let, dn 23. februarja 1916 pa mu je sledil tovariš nadučitelj Franc Bračič v Št. Vidu pri Planini. Oba pokoj- nika sta bila zvesta in zavedna člana in sta bila tudi večkrat odbornika. — Ko so ustanovljali leta 1881. kozjansko učitelj- sko društvo, mu je kumoval tudi pokojni Bračič. Zadnje leta je bil tudi naš zastop- nik v okrajnem šolskem svetu, kar kaže, da mu je učiteljstvo zaupalo. Tovarišem, ki so žrtvovali življenje za domovino, kakor tudi onima, ki sta umrla doma, bodi ohranjen med nami trajen spomin.

Pri tej priliki pa ne smemo prezreti še dveh zgodovinskih važnih dogodkov. Dne 21. novembra 1916 je umrl cesar Franc Jožef I. po dolgem in plodonosnem vla- danju 68 let. Mi učitelji smo še posebe dolžni ohraniti ga v hvaležnem spominu, zakaj pod njegovo slavno vlado je bil sklen- njen državni šolski zakon in šele od te dobe se je začel naš stan razvijati in po- stal res stan, ki se ga mora uvaževati in ki se ga tudi uvažeje. Istega dne pa je nastopil vladu Karl I. V tej kratki dobi se je izkazal kot modri in pravični vladar, ki je v teh težkih časih na pravem mestu. —

Po prečitanju in odobritvi zapisnika o zadnjem zborovanju dne 23. maja 1914 pada predsednik mesto mobiliziranega za- pisnikarja Volavška kratek pregled o dru- štvnem delovanju zadnjih treh let.

Iz tozadavnega poročila je posneti, da je zborovalo kozjansko učiteljsko društvo v letu 1914 samo dvakrat, in sicer dne 19. marca v Kozjem in dne 23. majnika v Podsredi.

Povolom marčevega zborovanja je bilo v zadevi sanacije „Zavezenih“ listov spreje ih več predlogov, ki se glasé:

1. Vsak organiziran učitelj, vsaka organizirana učiteljica bodi naročnik (ica) na „Učit. Tovariša“ in „Popotnika“.

2. Šolski voditelji naj delujejo na to, da se postavi v vsakoletni proračun krajnega šolskega sklada potrebna vsota za naročbo „Popotnika“, publikacij „Slovenske Šolske Matice“ in „Zvončka“.

3. Naprositi je okrajne šolske svete, da določijo vsem krajnim šolskim svetom svojega področja odlok, s katerim se ukazuje nabava pod točko 2 omenjenih listov in knjig. (Prošnji se je ugodilo).

4. Učiteljstvo prigovarja imovitejšim staršem, da naroče svojim otrokom list „Zvonček“.

Teh predlogov bi se sedaj sicer ne navajalo, a se zdi piscu teh vrstic to vendar le potrebno, ker se sanacija „Zavezenih“ listov do danes še ni izvršila. Vsi torej na delo!

Povodom majniškega zborovanja se je sklenilo pripraviti v spomin petstoletnice zdajnjega ustoličenja koroških vojvod ljudsko slavnost. Stvar je bila že v teku, a izbruh svetovne vojne je prekrizal načrt.

V letih 1915 in 1916 ni bilo nobene zborovanja. Vendar se je ohranilo med društvenim vodstvom in društveniki stik s tem, da se je obveščalo slednje o vseh važnih zadevah potom okrožnic.

Izmed dopisov, ki so došli v novejšem času, se navedejo le najvažnejši in sicer dopis gledé delegacijskega zborovanja „Zaveze“, gledé sanacije „Zavezenih“ listov, nadalje oni Slov. Šol. Matice“ v zadevi podpore, nadalje gledé učit. podpornega sklada in končno oni „Slov. Matice“.

Predsednik apeluje na zbrano učiteljstvo, naj deluje v zadevi sanacije „Zavezenih“ listov v smislu prej navedenih predlogov, naj tudi ne pozabi učit. podpornega sklada zlasti sedaj, ko se nam obljubuje precej visoki nabavni prispevki, naj pridno pristopa k „Slov. Šol. Matici“ in naj tudi pridobiva članov našemu preimennemu kulturnemu zavodu „Slov. Matice“. Apel gledé „Slov. Matice“ je imel vspeh, ker je takoj prijavilo pristop 11 novih članov, deloma šole, deloma učiteljstvo.

Nato je sledil razgovor gledé 7. vojnega posojila. Kakor znano, je prevzela to pot vse agitacijsko delo na Štajerskem „Štaj. učiteljska zveza“, zato je predsednik mnenja, naj bi se učiteljstvo potrudilo, da doseže pri podpisovanju 7. voj. posojila še lepši vspeh, kakor ga je doseglo pri prejšnjih posojilih. Ni izgubljati besed gledé postopanja pri podpisovanju samem, zakaj isto je odobro znano še odprej, potrebno pa je, pogovoriti se gledé agitatoričnega delovanja itd. Treba je iskati stika z ljudstvom, treba prirejati zborovanja itd. V ta namen se je izvolilo za posamezne okoliše zaupnike, ki naj bi v tem oziru potrebno ukrenili.

Pri zadnji točki vsprejeda je bil soglasno sprejet predlog tov. Firma v zadevi razpisa volitve novega učit. strokovnjaka v okrajni šolski svet. Zaradi smrti Franca Bračiča je učiteljstvo v tej korporaciji že skoro dve leti brez zastopnika.

Obenem se soglasno in z vsestranskim odobravanjem sklene, da začne društvo zopet z rednimi zborovanji.

Prihodnje zborovanje se vrši zopet na Pilštanju. Dan in vsprejeda se naznanita pravočasno. M. G.

Kranjske vesti.

—r— Iz ljudskošolske službe. Vpoklicanega nadučitelja Frana Rojina v Šmartnem pri Kranju nadomešča suplentka Serafina Stienova; obolelega nadučitelja Frana Ivanca in učitelja Vilibalda Rusa v Kranju nadomeščate upokojena učiteljica Amalija Prevčeva in učit. kandidatka Julija Mlačeva; za suplentki sta imenovani: Ljudmila Gabrščkova v Mostah in Marija Ariglerjeva v Ribnici; Katarina Ptunčuhova je imenovana za začasno učiteljico v Spod. Logatcu; učiteljici Ani Harbihovi je poverjeno začasno vodstvo ljudske šole v Dolu pri Ljubljani; za stalne učitelje ozir. učiteljice so imenovani: Frančiška Bezlej v Šmihelu pri Žužemberku; Ana Celnar v Boštanju; Marija Chladek v Borovnici; Ana Čop v Breznici; Emilija Črnigov v Budanjah; Ivana Čuk v Št. Vidu pri Vipavi; Ivana Dekleva v Žažarju; Marija Est-Delak na Rovah; Ivana Kalin v Ljubi; Ivana Končina v Rakitni; Amalija Kredar v Št. Petru pri Ljubljani; Roza

Mejak v Prežganju; Danilo Pečenko v Podlipi; Rudolf Pečjak v Mostah; Julija Perko v Kostelu; Gabriela Pipan v Poljanah; Marija Pirc v Vel. Trnju; Franc Scheschark v Kočevju; Ljudmila Sirnik v Zapotoku; Jožefa Smole na Sv. Gori; Iv. Trošt v Loškem potoku; Olga Vrbič v Sv. Križu pri Kostanjevici in Fran Zalar pri Sv. Trojici. Za nadučitelje so imenovani: Jožef Bertonec v Kovorju; Karel Gorišek v Zatičini; Fran Janežič v Dvoru; Fran Jurjevčič v Budanjah; Leopold Kopač v Metliki; Miroslav Kosim v Iga vasi; Ivan Mihelčič v Selcih; Anton Pugalj v Hinjah; Anton Skala v Šturijah; Anton Vidic v Velesovem in Jožef Vrbinc v Mavhinjah. Premješčeni so nadučitelji: Vladimir Požar v Nadanje selo; Fran Štular v Vavto vas in Anton Turk v Dol; dalje stalni učitelji in učiteljice: Leopold Baebler in Alojzija Baebler-Delak na Bled; Leopoldina Kogej v Rovte; Marija Papler v Žabnico; Uršula Porenta na Dobrovo; Teodor Račič v Adlešiče; Lucija Trampuš v Planino; Jožef Tratar v Ljubljano in Edvard Vidic v Šmartno pri Kranju.

—r— iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta v Radovljici, ki se je vršila dne 29. novembra 1917. Predsednik otvori sejo in konstatira sklepčnost (5 članov), nakar poroča c. kr. nadzornik o kurentno rešenih zadevah in sicer: Učiteljica M. Gajnarjeva v Lescah je umrla dne 6. nov. t. l. — Predpriprave za državne draginskih doklade so že izvršene. Ker sta učitelji Egidi Šiferer na Jesenicah in nadučitelj Janko Baraga na Kor. Beli spoznana sposobna za oročje, ne moreta biti oproščena in na mesto njih sta nastavljeni na Jesenicah Marija Kasteliceva, ki se je pa odpovedala, in na Kor. Beli pa Viljem Grundner. Pri tej priliki smo čuli da bi c. kr. okraj. šol. nadzornik rabil 10 uplentinj (menda za dva okrajja) (ali ne tici v tem kak drug vzrok. Drugi c. kr. okrajni šolski nadzorniki nimajo zasedena vsa mesta Op. ured) a jih ni mogoče dobiti, ker vha-jajo baje vse v vojaške službe, kjer imajo mesečno 160 K plače, stanovanje, vso hrano in mesecno še ene podplate. — Starostne doklade: L. Pibrovca učitelju na Jesenicah se prizna II starostna doklada z dnem 24. oktobra 1917. Iv. Štupici nadučitelju v Mošnjah IV. z dnem 20. sept. 1917. Učiteljici Eno Omanovi z dnem 11. septembra 1917 in nadučitelju Valentinu Zavrju z dnem 17. okt. 1917 VI. starostno doklado. — Okrajne učiteljske konference tudi v l. 1918 ne bo. *) — Ojobri se račun kakor tudi proračun okr. učitelj. knjižnice, in sicer ima prvi 261 24 kron dohodkov in 229 60 K stroškov, prebitka 32 64 K, proračun pa izkazuje 32 64 K dohodkov in 250 K primanjkljaja, ki se pokrije iz blagajne okraj. šol. sveta. — Ugodno se reši prošnja za denarno podporo neke obolele učne moči.

—r— Viljem Pfeifer v Krškem, ki je bil več kakor 30 let državni in deželni poslanec, je bil velik slov. šolski prijatelj. Ko je bil še dijak, je učitelj Malenšek na Raki, kjer je bil Pfeiferjev stric za župnika, po katerem je veliko poddedoval, po očetovsko lepo z njim ravnal. Zato mu je bil pa Pfeifer jako hvaležen in zato je bil on vsem učiteljem jako dober, posebno učiteljstvu in šolstvu v Krškem okraju, zlasti pa meščanskemu in ljudskemu učiteljstvu v Krškem. Da je prišel na meščansko šolo ondi J. Lapajne, da se je ta toliko let (28) mogel kot slovenski učitelj na tej nemški šoli (toda s slovenskimi učenci) vzdržati in pri sebi imeti slovenske učitelje, to je bila velika zasluga pokojnega blagega Pfeiferja, ki je bil prvi slovenski župan, prvi slovenski predsednik krajnega šolskega sveta in dolgoletni član okrajnega šolskega sveta v Krškem.

Štajerske vesti.

—r— Dragotin Zupančič, najstarejši sin umrlega tovariša Dragotina Zupančiča, učitelja v Ptujski okolici, absolviran učiteljski pripravnik, sedaj poročnik pri c. kr. strelske polku štev. 26 je bil odkovan s „Signum laudis“ z meči z zlato hrabrostno kolajno in s cesarja Karla četnim križcem. Bil je ranjen na levi roki in se zdravi sedaj na Dunaju Čestitamo mlademu tovarišu na odklovanju in želimo, da kmalu ozdavi!

—r— Odlikovanje. Cesar je podelil nadučitelju v Bočni pri Gornjemgradu, tovarišu J. Žefu B. z. ku. vojni križec za civilne zasluge III. razreda.

Poziv.

„Učiteljski Tovariš“ bo z novim letom prinašal v prilogi precej obširno rudarsko in fužinarsko terminologijo — posneto iz velikega češko-nemškega mantanističnega slovnika, ki ga je sestavil c. kr. rudarski ravnatelj Hořovský v Pragi. Priloge, ki jih bo kakih pet, se bodo tudi prodžale posebe in sicer po 10 v zdržile se bodo lahko v majhen slovarček. Ako bi „Učiteljski Tovariš“ zaradi tehniških zaprek ne mogel v prilogah priobčevati terminologije, bo izšla v posebni brošurici in se prodajala po primerni ceni.

Češka je, kakor znano, glede rudnin najbogatejša dežela v Avstriji. Češko rudarstvo stoji na jako visoki stopinji, v Pfibramu je tudi češka rudarska akademija. Izbrani izrazi so večinoma taki, da jih prav lahko rabimo v slovenščini, zlasti — ker je pri nas to znanstveno polje še neobdelano. Upamo pa tudi, da se bodo s tem naši rudarji nekoliko zdramili in da sčasoma dobimo tudi več pristno domačih izrazov, ki jih bomo v zadnji prilogi objavili. Zato prosimo posebno naše tovariše v rudniških krajih za pomoč in sodelovanje oziroma — nabiranje naročnikov na priloge ali brošurice. Blagovolijo naj nam tudi naznaniti naslove razumnih rudarjev, ki jim pošljemo priloge ali brošurice na ogled z namenom, da nam javijo kaj domačih rudarskih izrazov.

—r— Viljem Pfeifer v Krškem, ki je bil več kakor 30 let državni in deželni poslanec, je bil velik slov. šolski prijatelj. Ko je bil še dijak, je učitelj Malenšek na Raki, kjer je bil Pfeiferjev stric za župnika, po katerem je veliko poddedoval, po očetovsko lepo z njim ravnal. Zato mu je bil pa Pfeifer jako hvaležen in zato je bil on vsem učiteljem jako dober, posebno učiteljstvu in šolstvu v Krškem okraju, zlasti pa meščanskemu in ljudskemu učiteljstvu v Krškem. Da je prišel na meščansko šolo ondi J. Lapajne, da se je ta toliko let (28) mogel kot slovenski učitelj na tej nemški šoli (toda s slovenskimi učenci) vzdržati in pri sebi imeti slovenske učitelje, to je bila velika zasluga pokojnega blagega Pfeiferja, ki je bil prvi slovenski župan, prvi slovenski predsednik krajnega šolskega sveta in dolgoletni član okrajnega šolskega sveta v Krškem.

—r— Viljem Pfeifer v Krškem, ki je bil več kakor 30 let državni in deželni poslanec, je bil velik slov. šolski prijatelj. Ko je bil še dijak, je učitelj Malenšek na Raki, kjer je bil Pfeiferjev stric za župnika, po katerem je veliko poddedoval, po očetovsko lepo z njim ravnal. Zato mu je bil pa Pfeifer jako hvaležen in zato je bil on vsem učiteljem jako dober, posebno učiteljstvu in šolstvu v Krškem okraju, zlasti pa meščanskemu in ljudskemu učiteljstvu v Krškem. Da je prišel na meščansko šolo ondi J. Lapajne, da se je ta toliko let (28) mogel kot slovenski učitelj na tej nemški šoli (toda s slovenskimi učenci) vzdržati in pri sebi imeti slovenske učitelje, to je bila velika zasluga pokojnega blagega Pfeiferja, ki je bil prvi slovenski župan, prvi slovenski predsednik krajnega šolskega sveta in dolgoletni član okrajnega šolskega sveta v Krškem.

Schüllerjevi ekstrakti za črnilo

dobro in poceni! Najpripravnije in najceneje dobavljanje dobrega črnila za šole. Tekoči ekstrakt št. 2 1 liter K 7.50 (za 10 do 20 lončkov črnila). — „Efesin“, specialn. črn. 1/2 kg K 12.— (za 30 lončkov črnila). — Ekstrakt za kovinsko črnilo — rdeč, zelen, moder, 1 steklenica 50 v (za 1/4 l črnila) — „Efesin“ l. črn. 1 zavitek K 7.50 (za 10 litrov izvrstnega pisarniškega črnila).

Reform-kreda (Hoschkora), lak za šolske table po izvirnih cenah.

Tvornica za črnilo Franc Schüller, Amstetten (N.-Avstr.).

Schüllerjeve tvorniške izdelke priporoča upravnistvo vsem šolam najtopleje.

Zahvala.

Za vse tolažilne izraze in sočutje katere smo prejeli ob britki izgubi dobrega sina gos.

EGONA JEZERŠEKA

učitelja in poročnika v polku gorskih strelcev

izrekamo svojo najsrčnejšo zahvalo.

KRIŽ p. TRŽIČU 30. decembra 1917.

Žalujejo ostali.

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1916 K 55,000.000.—
hipotečnih in občinskih posojil „ 30,600.000.—
rezervnega zaklada „ 1,500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%,
izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1%
oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Radivoj Korene.

Last in založba „Zaveze avstrijskega
jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. nov. 1917 K 193.006.73.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od
1/2. do 1/2. ure popoldne.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča sl. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.